

Usmernenie hlavného odborníka Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre všeobecnú ambulantnú starostlivosť pre deti a dospelých pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti vo všeobecnej ambulancii pre deti a dospelých počas pandémie COVID-19

Všeobecní lekári so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria, ktorí poskytujú všeobecnú ambulantnú starostlivosť o deti a dospelých (ďalej len „primárni pediatri“) poskytujú zdravotnú starostlivosť v ordinačných hodinách schválených príslušným samosprávnym krajom.

1. Poskytujú liečebnú a preventívnu zdravotnú starostlivosť o deti a dospelých v plnom rozsahu pri súčasnom dodržiavaní protiepidemických opatrení pre zabránenie šírenia infekčných ochorení a ohrozenia zdravia pacientov, ich zákonných zástupcov a zdravotníckych pracovníkov. Vykonávajú všetky potrebné vyšetrenia, vystavujú potvrdenia o zdravotnom stave, zdravotnej spôsobilosti pre materské školy a iné školy, potvrdenia o zdravotnom stave, o spôsobilosti na vedenie motorového vozidla, potvrdenia pre prácu v potravinárstve a pre zamestnávateľa.

2. V rámci manažmentu poskytovania zdravotnej starostlivosti pacientom sa postupuje v súlade s bariérovou protiepidemickou ochranou tak, aby do čakárne, pokiaľ je to možné, vstupovali pacienti a ich rodičia po predchádzajúcom telefonickom dohovore s ich primárnym pediatrom alebo ním poverenou osobou. Je žiaduce, aby bol minimalizovaný kontakt s osobami bez dôkladnej epidemiologickej a osobnej anamnézy, preto je vhodné, aby každý pacient (alebo jeho zákonný zástupca), ktorý potrebuje konzultáciu alebo vyšetrenie pre **zdravotný problém**, telefonicky alebo inou dištančnou formou kontaktoval svojho primárneho pediatra ešte pred rozhodnutím navštíviť ambulanciu s cieľom vykonania epidemiologického a klinického triedenia. Optimálnym je objednávanie pacientov na konkrétnu dobu tak, aby nedochádzalo k prítomnosti viac než 3 pacientov v čakárni súčasne (jeden pacient prichádza, jeden odchádza, jeden čaká na vyšetrenie). Pre objednávanie do ambulancií je vhodný telefonický kontakt (vrátane SMS alebo komunikácie s použitím aplikácií) alebo videokomunikácie alebo e-mailovej komunikácie, ak je k dispozícii aj online objednávkový systém. Dôležitá je pravidelná kontrola priestorov čakárne pre prípad, že by pacienti prichádzali na vyšetrenie bez predchádzajúcej telefonickej konzultácie.

3. U všetkých pacientov, ktorí potrebujú zdravotnú starostlivosť – vyšetrenie v ambulancii (kuratíva), zdravotnícky pracovník najskôr vykoná **epidemiologické triedenie** na základe „triediacich otázok“:

- I. Docestovalo Vaše dieťa, Vy alebo iná Vám blízka osoba žijúca v spoločnej domácnosti za ostatných 14 dní zo zahraničia?
- II. Bolo Vaše dieťa, Vy alebo iná Vám blízka osoba v kontakte s osobou s potvrdenou infekciou koronavírusom alebo podozrivou z infekcie koronavírusom v ostatných 14 dňoch?
- III. Je Vaše dieťa, Vy alebo iná Vám blízka osoba v karanténe? (nariadenej RÚVZ alebo na základe opatrení vlády SR).

IV. Má Vaše dieťa, Vy alebo iná Vám blízka osoba príznaky infekcie dýchacích ciest, u detí do jedného roka hnačka alebo vracanie?

3.1. Ak sú odpovede na štyri „triediace“ otázky negatívne: Lekár vykoná podrobnú anamnézu a klinické triedenie, na základe ktorých určí ďalší postup.

3.1.1. Pacientom, u ktorých vzhľadom na charakter a intenzitu príznakov lekár usúdi, že nevyžadujú osobné klinické vyšetrenie, odporúča symptomatickú liečbu, využíva rôzne formy dištančnej medicíny, ak je to potrebné, predpisuje e-recepty. Odporúča im telefonicky kontaktovať ambulanciu v prípade zhoršenia zdravotného stavu alebo im aktívne telefonuje a kontroluje ich zdravotný stav.

3.1.2. Ak lekár posúdi potrebu osobného klinického vyšetrenia, pozyva pacienta na dohodnutý čas do ambulancie. Pri vyšetrení je odporúčané minimalizovať kontakt zdravotníckych pracovníkov so sprevádzajúcimi osobami: dieťa a jeden rodič môžu vstúpiť len s nasadenou bariérovou ochranou tváre (rúško, v krajnom prípade šatka a pod., rodič a dieťa pri vyšetrení nesmú používať respirátor s výdychovým ventilom). Ak sa preukáže, že má sprevádzajúca osoba respiračnú infekciu, nie je vhodné aby vstupovala do priestorov ambulancie. Pri vstupe do ambulancie sestra dohliadne na dôkladné umytie si rúk podľa poučenia, prípadne aplikuje alkoholový dezinfekčný prostriedok na ruky. Pri vyšetrení zdravotnícki pracovníci používajú ochranné prostriedky bariérovej ochrany podľa Opatrenia ÚVZ SR prípadne štandardného postupu MZ SR: rúško, jednorazové rukavice, prípadne ochranu očí. Po vyšetrení je vykonaná dôkladná dezinfekcia povrchov podľa epidemiologických usmernení.

3.2 Ak je pozitívna len štvrtá „triediacia“ otázka a ostatné otázky negatívne – dieťa nemá zvýšené epidemiologické riziko – ale má respiračnú infekciu:

Postupujeme ako v bode 3.1.

3.3. Ak je prvá z „triediacich“ otázok pozitívna a druhá až štvrtá otázka negatívna:

Postupujeme ako v bode 3.1

3.4. Ak je pozitívna prvá a štvrtá otázka a negatívna druhá a tretia otázka: Lekár vykoná podrobnú anamnézu (optimálne dištančne) a zhodnotí závažnosť zdravotného stavu.

3.4.1. Ak lekár na základe podrobnej anamnézy s posúdením charakteru a intenzity príznakov rozhodne, že pacient nevyžaduje osobné klinické vyšetrenie, odporúča symptomatickú liečbu, využíva rôzne formy dištančnej medicíny, ak je to potrebné, predpisuje e-recepty. Odporúča pacientovi resp. jeho zákonnému zástupcovi telefonicky kontaktovať ambulanciu v prípade zhoršenia zdravotného stavu a prípadne aktívne telefonuje a monitoruje zdravotný stav dieťaťa.

3.4.2. Ak dieťa vyžaduje osobné klinické vyšetrenie, lekár pozyva dieťa na vyšetrenie do ambulancie. Pri vyšetrení lekár dodrží bezpečnostné opatrenia podľa opatrenia ÚVZ

SR - použije ochranné prostriedky (OOP) (**respirátor FFP2/FF3, ochrana očí, plášť a rukavice**) a odporúča ďalší postup. Po vyšetrení sa vykoná dôkladná dezinfekcia podľa epidemiologických usmernení.

3.5. Pozitívna druhá alebo tretia otázka a negatívna štvrtá otázka bez ohľadu na odpoveď na prvú otázku: Lekár vykoná podrobnú anamnézu (optimálne dištančne) a zhodnotí závažnosť zdravotného stavu.

3.5.1. Ak lekár na základe podrobnej anamnézy s posúdením charakteru a intenzity príznakov rozhodne, že pacient nevyžaduje osobné klinické vyšetrenie, odporúča symptomatickú liečbu, využíva rôzne formy dištančnej medicíny, ak je to potrebné, predpisuje e-recepty. Odporúča pacientovi resp. jeho zákonnému zástupcovi telefonicky kontaktovať ambulanciu v prípade zhoršenia zdravotného stavu a prípadne aktívne telefonuje a monitoruje zdravotný stav dieťaťa.

3.5.2. Ak dieťa vyžaduje osobné klinické vyšetrenie, a nie je známy výsledok Covid-testu (test by mal byť nariadený všetkým úzkym kontaktom prostredníctvom RUVz), lekár pozyva dieťa na vyšetrenie do ambulancie. Pri vyšetrení lekár dodrží bezpečnostné opatrenia podľa opatrenia ÚVZ SR - použije ochranné prostriedky (OOP) (**respirátor FFP2/FF3, ochrana očí, plášť a rukavice**) a odporúča ďalší postup. Po vyšetrení sa vykoná dôkladná dezinfekcia podľa epidemiologických usmernení.

3.6. Ak je pozitívna druhá a/alebo tretia otázka a zároveň štvrtá otázka (bez ohľadu na odpoveď na prvú otázku): Lekár vykoná podrobnú anamnézu (telefonicky) a zhodnotí závažnosť zdravotného stavu.

3.6.1. Ak lekár na základe podrobnej anamnézy s posúdením charakteru a intenzity príznakov rozhodne, že pacient nevyžaduje osobné klinické vyšetrenie, odporúča symptomatickú liečbu, využíva rôzne formy dištančnej medicíny, ak je to potrebné, predpisuje e-recepty. Odporúča pacientovi resp. jeho zákonnému zástupcovi aktivovať pre dieťa Covid pas, čím bude zabezpečené testovanie dieťaťa. Odporúča telefonicky kontaktovať ambulanciu v prípade zhoršenia zdravotného stavu a prípadne aktívne telefonuje a monitoruje zdravotný stav dieťaťa.

3.6.2. Ak dieťa vyžaduje osobné klinické vyšetrenie, toto vyšetrenie má byť realizované na **príslušnom infekčnom oddelení**. Optimálnym je kontaktovanie infekčného oddelenia primárnym pediatrom. Dieťa by nemalo byť prepravované verejnou dopravou. Ak nie je možné využiť individuálnu osobnú dopravu, primárny pediater kontaktuje linku 155.

3.7. Ak lekár pri dištančnom triedení na základe osobnej anamnézy a príznakov, že môže ísť k **ohrozeniu života alebo závažnému poškodeniu zdravia** dieťaťa, kontaktuje linku č. 155 a informuje o potrebe neodkladnej zdravotnej starostlivosti.

3.8. Ak má dieťa potvrdenú infekciu (pozitívny výsledok Covid-testu) a vyžaduje osobné klinické vyšetrenie, je odoslané na príslušné infekčné oddelenie.

3.8. Všetky tieto odporúčania je nevyhnutné prehodnotiť, ak je dieťa v čakárni alebo ambulancii

v akútnom ohrození života, vtedy je lekár povinný poskytnúť mu okamžite neodkladnú zdravotnú starostlivosť, ihneď privolať prostredníctvom linky č. 112 alebo č. 155 posádku RLP a vykonať maximum pre jeho záchranu – preto je žiaduce, aby pre takýto prípad bol v ambulancii rezervovaný jeden set ochranných prostriedkov (minimálne jeden respirátor alebo maska na tvár, rukavice, ochranné okuliare).

4. Primárni pediatri vykonávajú všetky preventívne prehliadky, povinné a nepovinné očkovania, dodržiavajúc protiepidemické pravidlá:

4.1 Na preventívnu prehliadku je dieťa pozývané vopred IBA dištančne, napr. telefonicky alebo elektronicky, pričom pozývajúci zdravotnícky pracovník vykoná epidemiologickú triáž, položí zákonnému zástupcovi (rodičovi) dieťaťa triediace otázky:

- a) Docestovalo Vaše dieťa, Vy alebo iná Vám blízka osoba žijúca v spoločnej domácnosti za ostatných 14 dní zo zahraničia?
- b) Bolo Vaše dieťa, Vy alebo iná Vám blízka osoba v kontakte s osobou s potvrdenou alebo podozrivou z infekcie koronavírusom v priebehu ostatných 14 dní?
- c) Je Vaše dieťa, Vy alebo iná Vám blízka osoba v nariadenej karanténe? (nariadenej RÚVZ alebo na základe opatrení vlády SR).
- d) Má Vaše dieťa, Vy alebo iná Vám blízka osoba príznaky akútnej infekcie dýchacích ciest alebo horúčku teraz alebo za posledných 14 dní?
- e) Bolo Vaše dieťa, Vy alebo iná Vám blízka osoba v kontakte s osobou s akútnou infekciou dýchacích ciest alebo horúčkou v posledných 14 dňoch?

4.2 Ak sú odpovede na všetky vyššie uvedené otázky negatívne, je dieťa pozvané na preventívnu prehliadku na presný čas. Rodičia alebo pacienti sú informovaní o nevyhnutnosti preobjednania termínu, ak sa u nich alebo u ich blízkych osôb objaví zvýšená teplota alebo horúčka, u dojčiat hnačka alebo iné príznaky ochorenia gastrointestinálneho traktu alebo ak sa zmení odpoveď na niektorú triediacu otázku na kladnú. Do ambulancie vchádza s dieťaťom vždy len jeden rodič s ochrannou bariérou tváre, vydezinfikuje si ruky, dieťa má na rukách. Pre dojčatá si prinesie vlastné jednorazové podložky. Lekár pracuje so základnými ochrannými prostriedkami (minimálne rúško a rukavice). Lekár vykoná preventívnu prehliadku podľa štandardného postupu. Ak nie je u dieťaťa zistená dočasná alebo trvalá kontraindikácia očkovania, vykoná sa príslušné očkovanie (povinné aj odporúčané). Po skončení preventívnej prehliadky zdravotnícky pracovník kompletne vydezinfikuje pracovisko. S odpadom naložia zdravotnícki pracovníci podľa Opatrenia Úradu verejného zdravotníctva SR (ďalej len „Opatrenia ÚVZ SR“).

4.3. Ak je niektorá z triediacich otázok pozitívna, preventívna prehliadka a očkovanie je odložené o 14 dní, kedy sa vykoná nové epidemiologické triedenie. V prípade, že sa preukáže, že kontaktná osoba je Covid-19 negatívna, pokračuje sa v preventívnej starostlivosti ako u dieťaťa bez epidemiologického rizika.

4.4. V prípade rodín, kde jeden alebo obaja rodičia prípadne im blízke osoby žijúce v jednej domácnosti patria do skupiny „pendlerov“, t.j. denne dochádzajú do práce, je k nim pristupované ako k ostatným slovenským občanom – t.j. prvá triediaca otázka je považovaná za negatívnu. V prípade niektorých profesií, ktoré majú výnimku z nariadených opatrení – napríklad šoféri kamiónov, opatrovatelky alebo sezónni robotníci – optimálnym je dodržanie 14 dňového intervalu od ich návratu zo zahraničia, ak je to možné.

4.5. S cieľom minimalizovať možnosť prenosu infekčných ochorení je odporúčané priestorové alebo časové oddelenie poskytovania liečebnej a preventívnej starostlivosti.

4.6. Vyšetrenie v domácom prostredí je považované za rizikovejšie ako v ambulancii, v domácom prostredí sa vykonáva po dôkladnom vylúčení epidemiologického rizika.

4.7. Zdravotnícki pracovníci pri práci používajú osobné ochranné prostriedky (rúško a jednorazové rukavice).

5. V prípade zastupovania kolegov sú pacienti, kapitolovaní u neprítomného kolegu, vyšetrujú podľa horeuvedených pravidiel. O vykonanej konzultácii alebo vyšetrení pacienta je nevyhnutné vyhotoviť záznam pre založenie do dokumentácie u pacientovho zmluvného poskytovateľa všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti.

6. Pri prevádzke je dôležité dbať na zvýšenú hygienu podľa usmernenia UVZ, mať k dispozícii osobitne vyhradenú nádobu na infekčný odpad, dezinfikovať miesta, kde dochádza k častému styku pacientov a zdravotníckeho personálu, ako sú kľučky, operadlá a bočnice stoličiek, toalety. Vhodné je často vetrať priestory ambulancie i čakárni.

7. Predoperačné vyšetrenie u detských pacientov vykonáva všeobecný lekár pre deti a dospelých, v ktorého starostlivosti sa dieťa nachádza podľa rovnakých podmienok, ako tomu bolo pred prijatím karanténnych opatrení. Pred elektívnym operačným alebo diagnostickým výkonom v celkovej anestézii **nie je u detí indikované rutinné** vyšetrenie Covid-19 PCR testom. Individuálne, v opodstatnených prípadoch, môže všeobecný lekár pre deti a dospelých tento test v rámci predoperačného vyšetrenia indikovať, ak to vyplýva z indikácií zahrnutých v indikačných kritériách Hlavného hygienika alebo pokiaľ takáto indikácia vyplynie z klinického vyšetrenia dieťaťa.

8. Testovanie na Covid-19 sa vykonáva len u pacientov spĺňajúcich indikačné kritériá ŠDTP alebo vydané Hlavným hygienikom SR.

Vypracoval:

MUDr. Elena Prokopová, hlavná odborníčka MZ SR pre všeobecnú starostlivosť o deti a dospelých